

POLICY

Policy för verksamhets- och ekonomistyrning

Typ av styrdokument	Policy
Beslutsinstans	Kommunfullmäktige
Fastställd	2018-02-26, § 46
Diarienummer	KS 2017/622
Giltighetstid	Fr.o.m. 2018-03-15 och gäller tills vidare
Dokumentet gäller för	Samtliga nämnder och förvaltningar i kommunen
Dokumentansvarig	Ekonomichef
Tidpunkt för aktualitetsprövning	Mandatperiod

Innehåll

Inledning.....	3
Syfte.....	3
Styrmodellen.....	3
Anslagsbindningsnivå.....	4
4.1. Kommunfullmäktige.....	4
4.2. Kommunstyrelse.....	5
4.3. Nämnd.....	5
4.4. Resultatenhet.....	5
4.5. Balansräkningsenhet.....	5
Roller och ansvar.....	5
5.1. Förvaltningschef.....	6
5.2. Avdelningschef/verksamhetschef eller motsvarande.....	6
5.3. Enhetschef.....	6
Budgetprocessens delar.....	7
6.1. Mål- och omvärldsanalys.....	7
6.2. Investeringar.....	7
6.3. Kommunövergripande budgetprocess.....	8
6.4. Nämndernas budgetprocess.....	8
6.5. Uppföljning och analys.....	8

Inledning

Efter en genomlysning av Falköping kommuns verksamhet framkom det ett behov av att tydliggöra principerna för verksamhets- och ekonomistyrning. För att säkerställa en långsiktig ekonomisk hållbarhet för kommunens verksamhet krävs det tydliga strukturer och processer avseende verksamhet och ekonomi i hela organisationen.

I policyn för verksamhets- och ekonomistyrning finns övergripande interna regler som ska styra kommunens beslut såväl på den politiska nivån som på förvaltningsnivån. Verksamheten i Falköpings kommun styrs av det nationella uppdraget och utgår från gällande lagstiftning samt även av styrdokument, som antagits av kommunfullmäktige, nämnderna och/eller av förvaltningarna. Kommunstyrelsen beslutar om förtydligande riktlinjer för verksamhets- och ekonomistyrning utifrån denna policy.

Syfte

Denna policy syftar till att säkerställa en tydlig, effektiv och ändamålsenlig verksamhets- och ekonomistyrning genom regler och struktur för beslut, samt genom att fastställa grundläggande processer för att nå uppsatta verksamhetsmål och finansiella mål. Syftet med policyn är att skapa ett enhetligt arbetssätt och synsätt avseende intern styrning och kontroll gällande kommunens verksamheter och ekonomi.

Kommunen ska ha en tillförlitlig rapportering och en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet, vilket inte bara innebär en ekonomi i balans utan även ett krav på att resurserna används för rätt ändamål och på ett effektivt sätt.

Styrmodellen

För att säkerställa verksamhetsutveckling och en långsiktig ekonomisk hållbarhet krävs tydliga strukturer och uppföljningsprocesser avseende verksamhet och ekonomi i hela organisationen.

Falköpings kommun styrs utifrån en politiskt beslutad vision och fastställda mål. För en fungerande målstyrning krävs en sammanhållen styrkedja genom hela organisationen.

Kommunfullmäktige fastställer kommunens vision samt övergripande mål. Visionen beskriver vad kommunen vill uppnå med sin verksamhet och vilken effekt som förväntas. De övergripande målen beskriver de områden som är prioriterade och som leder mot visionen.

Nämnderna har i uppdrag att bryta ned kommunfullmäktiges övergripande mål till nämndspecifika delmål. Delmålen ska vara uppföljningsbara och konkretisera kommunfullmäktiges övergripande mål. Nämnden fastställer

även en verksamhetsplan för varje år. I verksamhetsplanen finns en övergripande beskrivning av hur nämnden avser att arbeta för att uppnå kommunfullmäktiges mål och en övergripande fördelning av de ekonomiska resurserna i nämndens verksamhet.

Förvaltningen har i uppdrag att kontinuerligt arbeta för att uppnå de övergripande målen och följa verksamhetsplanen. Förvaltningen kan bryta ned de övergripande målen i delmål och åtgärder.

Uppföljning av de olika målen under året

En uppföljning och analys av måluppfyllelse samt ekonomi sker från förvaltning till nämnd. Nämnderna ska även följa upp i vilken grad de nationella kraven uppfylls. Uppföljning ska vara kontinuerlig och systematisk för att bidra till tilltro i styrkedjan.

Enligt kommunallagen har kommunstyrelsen en uppsiktsplikt över övriga nämnders verksamhet. Kommunstyrelsen ska kontinuerligt följa upp nämndernas måluppfyllelse och ekonomiska ställning. Kommunstyrelsen bildar sig en helhetsbild av nämndernas arbete och rapporterar vidare till kommunfullmäktige.

Anslagsbindningsnivå

Anslagsbindningsnivån beskriver hur kommunfullmäktige beslutar om fördelningen av kommunala medel utifrån vision och övergripande mål.

Anslagsbindningsnivån tydliggör roller och ansvar både i den politiska organisationen och i förvaltningsorganisationen.

För att tydliggöra verksamhets- och ekonomistyrning är det viktigt att ansvar och befogenheter definieras inom respektive anslagsnivå.

Anslagsnivåerna är följande:

- Kommunfullmäktige
- Kommunstyrelse
- Nämnd
- Resultatenhet och balansräkningsenhet

Vilka roller och ansvar respektive anslagsnivå innehar framgår nedan.

4.1. Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutar om budget och flerårsplan utifrån gällande lag. Kommunfullmäktige prioriterar och beslutar nettoram per nämnd. Vid bestämmandet av nämndens nettoram ska demografiska förändringar enligt vid varje tillfälle gällande demografimodell tas i beaktande.

4.2. Kommunstyrelse

Kommunstyrelsens ansvar är att ha uppsikt över att nämnder och andra juridiska personer, som driver verksamhet på uppdrag av kommunen, når upp till och följer kommunfullmäktiges antagna mål och riktlinjer. Kommunstyrelsen ska följa upp att den av kommunfullmäktige antagna budgeten och flerårsplanen efterlevs. Om nämnd vid uppföljning befarar en betydande avvikelse gentemot budget ansvarar respektive nämnd för att informera kommunstyrelsen hur avvikelsen ska hanteras. Avvikelsen och vidtagna åtgärder ska dokumenteras i nämndens och styrelsens beslutsprotokoll.

Kommunstyrelsen har också ett nämndansvar gentemot den verksamhet som bedrivs inom kommunstyrelsen som nämnd.

4.3. Nämnd

Varje nämnd ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med kommunfullmäktiges mål och beslut inom tilldelad nettoram.

Varje nämnd ska göra en resursfördelning utifrån kommunfullmäktiges mål och beslut. Nämnden beslutar om den övergripande fördelningen av budgeten till verksamheten. Det ska framgå av nämndens internbudget hur resursfördelningen görs. Nämnden har befogenheter att omfördela budgeten inom nettoramens i enlighet med kommunfullmäktiges mål.

4.4. Resultatenhet

En resultatenhet är en verksamhet som är skattefinansierad. Resultatenheten kan tilldelas medel från nämnden via budgetanslag eller via resursfördelning. Resultatenheten ansvarar för det samlade resultatet, både ekonomiskt och verksamhetsmässigt, enligt nämndens mål och inriktning.

4.5. Balansräkningsenhet

En balansräkningsenhet är en verksamhet som inte är skattefinansierad. En enhet utgör en balansräkningsenhet om verksamheten fullt ut ska vara avgiftsfinansierad. Varje balansräkningsenhet upprättar en resultat- och balansräkning. Ansvarig nämnd rapporterar balansräkningen till kommunfullmäktige vid bokslut och uppföljningar.

Roller och ansvar

En förutsättning för att säkerställa en ändamålsenlig verksamhets- och ekonomistyrning är att det finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning i förvaltningsorganisationen. Vilken befogenhet varje chef har att omfördela budget inom sitt ansvarsområde framgår av de delegationsbestämmelser som fastställs av nämnden.

5.1. Förvaltningschef

Förvaltningschefen ansvarar mot nämnd för att verksamheten bedrivs i enlighet med det kommunala uppdraget, gällande lagstiftning, verksamhetsplan och internbudget och att uppföljning görs av dessa. Förvaltningschefen rapporterar sedan vidare till nämnd.

Om det vid uppföljning befaras en avvikelse gentemot budget ansvarar förvaltningschefen för att vidta åtgärder. Om förutsättningarna för verksamheten har ändrats ansvarar förvaltningschefen att till nämnden ta fram förslag till omprioriteringar eller åtgärder för att uppnå följsamhet gällande verksamhetsplan och budget.

Förvaltningschefen ansvarar för mål- och omvärldsanalys inom nämndens verksamhetsområde.

5.2. Avdelningschef/verksamhetschef eller motsvarande

Avdelningschefen/verksamhetschefen eller motsvarande ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med det kommunala uppdraget, gällande lagstiftning, verksamhetsplan, internbudget och andra beslut inom sitt ansvarsområde. Avdelningschefens/verksamhetschefens eller motsvarandes ansvarsområde kan bestå av flera enheter.

Avdelningschefen/verksamhetschefen eller motsvarande ansvarar för att uppnå följsamhet gällande budget och flerårsplan, att resurserna används för rätt ändamål och på ett effektivt sätt.

Om det vid uppföljning befaras en avvikelse gentemot budget ansvarar avdelningschefen/verksamhetschefen eller motsvarande för att vidta åtgärder och att rapportera till förvaltningschef. Om förutsättningarna för verksamheten har ändrats ansvarar avdelningschefen/verksamhetschefen eller motsvarande att till förvaltningschefen ta fram förslag till omprioriteringar eller åtgärder för att uppnå följsamhet gällande verksamhetsplan och internbudget.

5.3. Enhetschef

Enhetschefen ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med det kommunala uppdraget, gällande lagstiftning, verksamhetsplan, internbudget och andra beslut inom sitt ansvarsområde. Enhetschefen har ett uppföljningsansvar av budget och de nämnds specifika delmålen.

Om det vid uppföljning befaras en avvikelse gentemot budget ansvarar enhetschefen för att vidta åtgärder och att rapportera till avdelningschef/verksamhetschef. Om förutsättningarna för verksamheten har ändrats ansvarar enhetschefen att till avdelningschefen/verksamhetschefen ta fram förslag till omprioriteringar

eller åtgärder för att uppnå följsamhet gällande verksamhetsplan och internbudget.

Budgetprocessens delar

Enligt kommunallagen är kommunstyrelsen ansvarig för att upprätta ett förslag till kommunens budget före oktober månads utgång.

Falköpings kommuns budgetprocess sker i olika steg och omfattar följande delar:

- mål- och omvärldsanalys
- investeringar
- kommunövergripande budgetprocess
- nämndernas budgetprocess
- uppföljning och analys

6.1. Mål- och omvärldsanalys

Omvärldsanalys syftar till att identifiera och tolka trender i omvärlden som påverkar möjligheten att leda till visionen. Analysen ska ge förståelse och skapa handlingsberedskap i den kommunala organisationen. I omvärldsanalysen ska särskilt beaktas demografiska förändringar.

I budgetprocessen ska utöver omvärldsanalys även målanalys fungera som ett underlag. När underlaget arbetas fram ska analys och uppföljning från tidigare delårs- och årsbokslut användas.

Förvaltningschefen ansvarar för mål- och omvärldsanalys för respektive nämnd och återkopplar till kommundirektören, som även ansvarar för att den kommunövergripande mål- och omvärldsanalysen genomförs.

6.2. Investeringar

Förvaltningarnas investeringsbehov bereds på förvaltningsnivå. Vid bedömningen ska hänsyn tas till kommunens styrprinciper för lokalförsörjning enligt policy för lokalförsörjning och byggnadsinvesteringar.

Kommundirektören ansvarar för att sammanställa kommunens investeringsplan vilken omfattar kommunens lokalförsörjningsplan samt kommunens plan för övriga investeringar. Kommundirektören överlämnar därefter investeringsplanen för politisk beredning.

Kommunstyrelsen beslutar om investeringsplan senast i samband med att budgetförutsättningarna antas. Kommunfullmäktige antar kommunens övergripande budget och flerårsplan.

6.3. Kommunövergripande budgetprocess

Budgetförutsättningar, förslag till ändring av verksamhetsmål och tidplan beslutas av kommunstyrelsen. Budgetförutsättningarna ska utgå från omvärldsanalysen.

Kommunens övergripande budgetunderlag tas fram utifrån de antagna budgetförutsättningarna. Arbetet sker på förvaltningsnivå och leds av kommundirektören. I arbetet genomförs en analys- och konsekvensbeskrivning utifrån kommunfullmäktiges antagna mål.

Kommundirektören ansvarar för att budgetunderlaget överlämnas för politisk beredning. Kommunfullmäktige beslutar om budget och flerårsplan samt mål.

6.4. Nämndernas budgetprocess

Nämnderna bryter ned kommunfullmäktiges övergripande mål till nämnds specifika delmål. Nämnderna fastställer även en verksamhetsplan som beskriver hur målen ska uppnås. Nämnderna beslutar utifrån kommunfullmäktiges tilldelade ram en budget på verksamhetsnivå.

6.5. Uppföljning och analys

För att uppnå en ändamålsenlig verksamhets- och ekonomistyrning är det viktigt att uppföljning och analys sker av verksamhet och ekonomi samt att den på säkerställt sätt återrapporteras till kommunfullmäktige.

Nämnderna ska regelbundet och kontinuerligt följa upp nämndens måluppfyllelse och ekonomiska resultat. Nämndernas uppföljning av det ekonomiska resultatet bör genomföras varje månad och ska redovisas tre gånger per år till kommunfullmäktige. Verksamhetsmålen följs upp vid delårs- och helårsbokslut.

Kommunstyrelsen har i sin uppsiktsplikt möjlighet att utöver lagens krav besluta om ytterligare uppföljningar och tider för uppföljningar.